

Undersökning av betydande miljöpåverkan

enligt MB i lydelse efter 2018-01-01

Detaljplan för Tång 2:5 i Upplands-Bro kommun, Stockholms län (dnr KS 18/0440)

Introduktion

Syftet med reglerna kring miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planarbetet för att främja hållbar utveckling (6 kap. 1-19 §§). För att uppnå detta är det av stor vikt att undersökningen av betydande miljöpåverkan genomförs tidigt i planprocessen. I ed att nytt underlag framkommer bör bedömningen uppdateras, vilket även innebär att tidigare ställningstagande kring betydande miljöpåverkan kan behöva revideras. Hur undersökning och miljöbedömning bäst genomförs beskrivs i Boverkets (2006) och Naturvårdsverkets (2009) vägledningar för miljöbedömning av planer samt Kunskapsbanken (Boverket 2018).

Det finns inget krav på att en undersökning ska genomföras redan vid upprättande av planprogram, eftersom planprogram inte krävs enligt lag (se 5 kap. 10 § PBL och 6 kap. 3-5 § MB). Enligt Naturvårdsverkets allmänna råd bör en undersökning (tidigare benämnd behovsbedömning) genomföras så snart det är möjligt (NFS 2009:1). Rekommendationen är därför att ändå påbörja arbetet med undersökning redan under detta skede i planarbetet (Boverket 2006, s.21). I ett planprogram anges planens utgångspunkter och mål. I detta skede bör undersökningen därför främst användas för att identifiera viktiga miljöaspekter för det vidare detaljplanarbetet.

Lagrum

Detta verktyg för att genomföra undersökning av betydande miljöpåverkan är framtaget enligt de bestämmelser som gäller för miljöbedömning från och med den 1 januari 2018. Miljöbalkens 6 kapitel ändrades den 1 januari 2018 vilket medförde nya regler för miljöbedömning. Verktyget kan således användas för de detaljplaner som har fått planuppdrag tidigast den 1 januari 2018. Det är i linje med övergångsbestämmelser för den nya lagstiftningen.

Verktyg för undersökning om betydande miljöpåverkan

Verktyget består av sju checklistor. Den första checklisten behandlar särskilda bestämmelser, vilket omfattar om det gäller undantag eller krav på att genomföra miljöbedömning. De efterföljande fem checklistorna utgör kärnan i verktyget och är tematiskt indelade i miljöaspekterna *kulturvärden*, *naturvärden*, *sociala värden*, *materiella värden* och *risker för människors hälsa eller för miljön*. I dessa checklistor ska platsens känslighet och nuvarande förhållanden först beskrivas, för att sedan redogöra för hur planen påverkar dessa förhållanden och hur stor störningen sannolikt kommer att bli.

Det räcker med att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan för en miljöaspekt för att så ska anses vara fallet och miljöbedömning ska inledas (NFS 2009:1). En fullständig genomgång av alla checklistor bör ändå göras för att klargöra på vilka grunder planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En fullständig genomgång är även värdefull om det senare visar sig att den först utpekade aspekten inte längre kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En väl utförd och dokumenterad undersökning är också

en bra utgångspunkt för avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen. Undersökningen har även ett värde för arbetet med planbeskrivningen även om det inte krävs en miljöbedömning.

I den sista checklistan, *Sammanvägd bedömning*, sammanställs ställningstagandena från de tidigare ifyllda checklistorna. Syftet är att få en helhetssyn och just kunna göra en sammanvägd bedömning av inringade aspekter. Den senare delen av checklistan hanterar omfattningen av påverkan och behöver inte fyllas i om det redan har fastslagits att planen medför betydande miljöpåverkan (Boverket 2006, s.19). Råder det fortfarande oklarheter om planens påverkan är betydande kan denna del användas som ett stöd för ställningstagandet. Detta ställningstagande ska avslutningsvis motiveras. Sist i dokumentet beskrivs hanteringen av undersökningen i avsnittet som är benämnt *Hantering*.

Betydande miljöpåverkan

Vid bedömning av betydande miljöpåverkan är det skillnaden mellan den miljöpåverkan som genomförandet av detaljplanen medför och den miljöpåverkan som blir följderna av om detaljplanen inte genomförs, som är i fokus (Naturvårdsverket 2009, s.36). Det står inte entydigt definierat i lagstiftningen eller förarbeten hur stor påverkan ska vara för att den ska antas vara betydande (Naturvårdsverket 2009, s.35). Skälet till detta är sannolikt att det är platsens känslighet och storleken på störningen som avgör om påverkan blir betydande eller inte.

Ju större sannolikheten är för att en viss typ av miljöpåverkan ska inträffa, desto större är risken för att planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan (Boverket 2006, s.20). Likaså ökar risken om varaktigheten blir lång eller om påverkan förväntas uppkomma ofta. Är området särskilt värdefullt eller känsligt eller om det är svårt att avhjälpa negativ påverkan ökar också risken för betydande påverkan.

Kriterierna för bedömning av miljöpåverkan innehåller framför allt negativa aspekter men även positiva aspekter ska beaktas (Boverket 2006, s.18). Det är dock den negativa påverkan som är utslagsgivande vid ställningstagandet om betydande miljöpåverkan. Osäkerhet om vilken påverkan planens genomförande kan få, bör hanteras som en risk för betydande miljöpåverkan. En positiv påverkan av en aspekt kan inte vägas mot en negativ påverkan av en annan (Boverkets 2006, s.18).

Planens syfte och huvuddrag

ICA Fastigheter äger sedan tidigare Örnäs 1:22 i Brunna verksamhetsområde. I dagsläget har ICA Fastigheter även förvärvat Tång 2:5, som ligger i direkt anslutning till verksamhetsområdet som idag utgörs av Kungsängens golfklubb. Markanvändningen består till stor del gollfbana med öppen mark och skogsområden samt del för klubbhus med parkering och golfranch. Garpebodavägen och Tångvägen leder in till området, samtidigt som motortrafikleden E18 ligger i dess närhet.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en utveckling av logistikverksamhet inom del av Tång 2:5 och därmed vidareutveckla det befintliga verksamhetsområdet i Brunna. Logistikverksamheten kommer bland annat innefatta ett höglager som är upp till 30 meter högt, cirka 400 m långt och cirka 100 m brett. Runtomkring höglagret planeras en cirka 50 m bred asfalterad yta samt andra anslutande trafik- och parkeringsytor. Inom planområdet kommer det dessutom tillkomma andra byggnader med andra funktioner, till exempel rastplats för lastbilar, industriellt tillverkningskök för färdiga matvaror samt lagerverksamhet uppdelat efter torr varor och kyl-frysvaror.. Planområdet är också dimensionerat efter framtida expansionsmöjligheter.

Projektet lägger också fokus på hållbarhet i enlighet med Agenda 2030 och är öppna för till exempel solceller på tak och liknande. Hållbarhetsaspekterna utmynnar i att grönytor kombineras med dagvattenlösningar, att gröna samband förstärks, naturvärden respekteras och rödlistade arter skyddas. Två huvudfrågor är hur logistikverksamhetens byggnader kommer att relatera till det omgivande landskapet, där det ligger ett naturreservat till exempel. Byggnadsvolymnernas gestaltning blir därför av betydelse.

Särskilda bestämmelser			
4 kap. 35 § PBL	Undantag från miljöbedömning: En särskild MKB för detaljplaner med <i>standardförfarande</i> behöver inte upprättas om planen enbart gäller något av nedan nämnda ärenden, och MKB:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig.	Undantag	
		Ja	Nej
5 kap. 7 a § PBL	Gäller detaljplanen enbart en verksamhet som tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § MB (A- eller B-verksamhet), och är MKB:n i detta ärende aktuell och tillräcklig?		X
	Gäller detaljplanen enbart en åtgärd som prövas genom fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, och är MKB:n i detta ärende aktuell och tillräcklig för detaljplanen?		X
Kommentar	<i>Planen omfattar inte undantag från miljöbedömning enligt ovanstående punkter.</i>		
2 § p1 Miljöbedömningsförordning	Krav på miljöbedömning: En detaljplan ska antas medföra betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 §.	Krav	
		Ja	Nej
7 kap. 27 & 28 a §§ MB	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett <i>betydande sätt</i> kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt fågeldirektivet (2009/147/EG) och därmed kräver tillstånd (Skyddad natur)?		X
	Kan genomförandet antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som på ett <i>betydande sätt</i> kan påverka miljön i ett Natura 2000-område som förtecknats enligt art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) och därmed kräver tillstånd (Skyddad natur)?		X
Kommentar	<i>Planen antas inte medföra krav på miljöbedömning enligt ovanstående punkter.</i>		

Kulturvärden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till kulturvärden.	
Beskriv förekomsten av kulturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
☒ Biologiskt kulturarv (Information) ☒ Karaktärsdrag i landskap och bebyggelse ☐ Värdefulla landskapsavsnitt och bebyggelsemiljöer ☐ Arkitektoniskt värdefulla kulturmiljöer och byggnader ☒ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) ☐ Immateriella företeelser (till exempel ortnamn eller berättelser som är knutna till platsen) ☐ Kulturvärden som uppmärksammas av brukare eller allmänhet	
Beskrivning	<p>Planområdet utgörs av ett mosaikartat dalgångslandskap. Landskapet präglas av trånga, ibland långsträckta dalgångar som öppnar upp sig i större tydligt avgränsade rum. Dalgångarna är avskilda från varandra av större höglänta skogsområden. Terrängen är varierad från småkuperad i de ibland skålformade dalgångstråken till att bli mer kuperad och topografiskt varierande i skogsområdena. Alldeles intill planområdet ligger Lejondals naturreservat. Här finns ett biologiskt kulturarv i form av öppna odlingslandskap med stor biologisk mångfald. Inom planområdet finns det registrerade kulturhistoriska lämningar av karaktären gränsmärke, dammvall samt fyndplats. En arkeologisk utredning påbörjades i april och pågår fortfarande. Landskapet har i dagsläget en särskild karaktär då golfbanan med sin anlagda natur möter naturreservatets mer ursprungliga. Området fungerar som barriär mellan naturreservatet och Brunna logistikområde. Delar av skog på den befintliga golfbanan är gallrad men gammal (medelålder 100 år). Verksamhetsområdets utvidgande kommer att påverka landskapsbilden, med tanke på byggnadernas volym och höjd.</p>
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade kulturvärdet.	
☐ Statliga byggnadsminnen enligt 3 kap. KML (SFS 2013:558; BeBR; Förteckning; Vägledning) ☐ Kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. KML (BeBR; Vägledning) ☒ Arkeologiska kulturmiljöer och lämningar (fornlämningar och fornlämningsområden) enligt 2 kap. KML (Fornsök; Vägledning; Lista med lämningstyper) ☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur) ☒ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur) ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur) ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur) ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur) ☐ Världsarv (Information)	
Beskrivning	Planområdet ligger intill Lejondals naturreservat. Logistikverksamheten kan störa

	rekreations- och friluftaktiviteter eller till och med åkerbruk/bete inom naturreservatets gränser. Lager- och logistikverksamheten förväntas bidra till en viss påverkan i form av buller och ljusföroreningar men även lukt från färdigmattillverkningen.	
Planens påverkan		
Beskrivning	Med tanke på de tillkommande högre byggnadshöjderna finns det risk att planområdet och den närliggande omgivningens kulturvärden påverkas. Både på lång och kort sikt riskerar det att tillkomma inslag som kan störa närliggande naturreservat. Detta kan till exempel vara buller, ljusföroreningar och eventuell lukt från tillverkningskök m.m.	
Bedömning av påverkan		
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?		Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på kulturvärden?		Ja
Kommentar	<i>I och med att planområdet ansluter direkt till ett naturreservat föreligger det en betydande risk för påverkan på kulturvärden.</i>	
Hänvisning till Miljöbedömningsförordning (2017:966): §5, 11 § p 4, 12 § p 3m § 13		
Miljöaspekter i 6 kap. 11 § p 4 MB		
Naturvärden		
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till naturvärden.		
Beskriv förekomsten av naturvärden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.		
Värdefulla naturtyper eller spridningssamband mellan dessa:		
☒ Naturtyper enligt habitatdirektivet (Lista över naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 ; Arter & naturtyper i habitatdirektivet; Skyddad natur)		
☒ Områden enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering eller objekt med högt naturvärde (Skogens pärlor; Skyddad natur)		
☐ Områden enligt Naturvårdsverkets myrskyddsplan eller nationalparksplan (Skyddad natur)		
☐ Områden enligt ängs- och betesmarksinventeringen (Skyddad natur)		
☐ Värdefulla vatten i enlighet med Levande sjöar och vattendrag (Information: Skyddad natur)		
☒ Viktiga spridningssamband mellan de naturtyper som förekommer		
☒ Områden med höga naturvärden klass 1 och 2 enligt SIS-standarden (ej tidigare dokumenterade)		

<p>Värdefulla arter eller spridningssamband för dessa:</p> <p>☐ Värdefulla fågelarter (I Sverige regelbundet förekommande fågelarter [från bilaga 1 i Fågeldirektivet] för vilka Särskilda skyddsområden skall avsättas)</p> <p>☒ Värdefulla växt-, djur-, eller svamparter (Lista över arter i habitatdirektivets bilaga 2 som förekommer i Sverige; Arter & naturtyper i habitatdirektivet – Bevarandestatus i Sverige)</p> <p>☒ Fridlysta växt-, djur-, eller svamparter (4-9 §§ Artskyddsförordningen)</p> <p>☒ Fortplantningsområden eller viloplatser för fridlysta djur (4 § Artskyddsförordningen) Nyckelbegrepp samt fortplantnings- vilo- och övervintringsområden)</p> <p>☒ Rödlistade växt-, djur-, eller svamparter (ArtDatabanken)</p> <p>☒ Viktiga spridningssamband för de arter som förekommer</p>	
Beskrivning	<p>I dagsläget består planområdet delvis av en golfbana. Innan golfbanans uppkomst utgjordes området av barrskog. Delar inom planområdet som inte utgörs av green, fairway eller ruff, består av tallskog med lång skoglig kontinuitet. Delar av skogen hyser rödlistade arter och är bedömd till NVI klass 2, vilket är högt naturvärde enligt SIS-standard. Merparten av skogen är bedömd till klass 3, vilket är påtagligt naturvärde enligt samma standard. Området ligger delvis i en regional grönkil och gränsar till Lejondals naturreservat. Det finns större vattensalamander i flera av golfbanans vattenhinder.</p>
<p>Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade naturvärdet.</p> <p>☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur)</p> <p>☒ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)</p> <p>☐ Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)</p> <p>☐ Naturminne enligt 7 kap. 10 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur)</p> <p>☐ Natura 2000 enligt 7 kap. 27 § MB (Förteckning över områden; Skyddad natur)</p> <p>☐ Biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § MB; övrigt och skogligt biotopskydd i Skyddad natur)</p> <p>☒ Generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § MB, förteckning i SFS 1998:1252 bilaga 1)</p> <p>☐ Djur- och växtskyddsområde enligt 7 kap. 12 § MB (Skyddad natur)</p> <p>☐ Strandskyddsområde enligt 7 kap. 13-18 §§ MB</p> <p>☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur)</p> <p>☐ Stora opåverkade områden enligt 3 kap 2 § MB (ska redovisas i översiktsplan)</p> <p>☐ Ekologiskt känsliga områden, ESKO, enligt 3 kap 3 § MB (Information; ska redovisas i översiktsplan)</p> <p>☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur)</p> <p>☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur)</p> <p>☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur)</p> <p>☐ Världsarv (Information)</p> <p>☐ Biosfärsområden (Information; Skyddad natur)</p> <p>☐ Våtmarksområden enligt ramsarkonventionen (Information; RAMSAR-områden i Skyddad natur)</p> <p>☐ Skyddade marina områden enligt OSPAR (Information; Skyddad natur)</p> <p>☐ Skyddade marina områden enligt HELCOM (Information; BSPA-områden i Skyddad natur)</p>	
Beskrivning	<p>Planområdet gränsar mot Lejondals naturreservat. Inom planområdet finns det öppna diken, vilka ingår i det generella biotopskyddet enligt 7 kap. 11 § MB.</p>
Planens påverkan	

Beskrivning	Planens genomförande innebär att stora ytor plansprängs och hårdgörs, på grund av verksamhetsutövarens krav. Befintliga naturvärden kommer därför inte kunna bevaras på dessa ytor. Risken finns att befintliga vägar i anslutning till planområdet, inte har tillräcklig kapacitet för stigande trafikflöden, som planen kan medföra i framtiden. En trafikutredning kommer att utgöra ett underlag och bedöma om en alternativ vägförbindelse till E18 behöver byggas. Det går därför inte att utesluta en tillkommande vägförbindelse i dagsläget. I enlighet med försiktighetsprincipen bör konsekvenserna för de alternativa vägkopplingarna vägas in i planens påverkan.		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?	Ja		
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på naturvärden?	Ja		
Kommentar	<p><i>Planområdet ligger delvis i en grön kil och gränsar till ett kommunalt naturreservat. Därav finns det en risk att upplevelsevärden i naturreservatet försämrans. Existerande höjdskillnader inom planområdet kommer att skapa ett behov av plansprängningar. Detta medför svårigheten att skapa en naturlig övergång mellan plansprängt område och existerande naturmiljö, vilket kan påverka spridningsmöjligheter för växter och djur. Plansprängningen medför en irreversibel omformning av landskapet och kommer ta bort den naturmiljö som finns där idag.</i></p> <p><i>Planområdet innefattar stora delområden som är värderade till klass 3, vilket är påtagligt naturvärde. Några delområden är bedömda som klass två, vilket motsvarar högt naturvärde.</i></p> <p><i>Den största utmaningen är större vattensalamandern som har ett starkt skydd i EU:s Habitatdirektivs bilaga 2 och 4. Hela dess livsmiljö är skyddad och åtgärder behöver vidtas inom planområdet för att säkerställa artens ekologiska kontinuitet.</i></p>		
<p>Hänvisning till Miljöbedömningsförordning (2017:966): §5, 11 § p 4, 12 § p 3m § 13</p> <p>Miljöaspekter i 6 kap. 11 § p 4 MB</p>			

Sociala värden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till sociala värden.	
Beskriv förekomsten av sociala värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
☐ Parker och andra grönområden inom eller i nära anslutning till områden med sammanhållen bebyggelse (tätorts- eller bostadsnära natur) (2 kap. 7 § PBL) ☒ Lämpliga platser för lek, motion och annan utvistelse (2 kap. 7 § PBL), t.ex. badplatser, skidbackar, lekplatser, ridstigar, cykelleder, skidspår, motionsspår, vandringsleder, jakt och fiske, orientering, skogsmulle, scouting och klättring. ☒ Tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och annan utvistelse (8 kap. 9 § PBL) ☒ Tysta områden ☒ Turistdestinationer ☒ Mötesplatser ☒ Sociala värden som uppmärksammats av brukare eller allmänhet	
Beskrivning	<p>Lejondals naturreservat ligger i anslutning till planområdet. Syftet med Lejondals naturreservat är att ta hänsyn till kulturlandskapet, växt- och djurliv samt att skydda naturområdets betydelse för friluftslivet. Naturreservatet har stor betydelse för besökare och kommuninvånare, på grund av sitt geografiska läge i närheten av samhället Bro. Inom naturreservatet finns bland annat Hällkana friluftsgård med friluftsbad och motionsspår, där gården är en mötesplats inom friluftsliv och turism.</p> <p>Här finns bland annat hagmarker och skyddad gammal skog intill reservatet. Majoriteten av reservatet består av barrskog, men det finns även jordbruksmark som utgörs av betes- och åkermark. Vandringsleden Upplands-Broleden går genom reservatet. Vintertid är en skridskoslinga plogad på sjön och det finns anlagda skidspår i motionsspåret.</p>
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade sociala värdet.	
☐ Nationalpark enligt 7 kap. 2 § MB (SFS 1987:938; Skyddad natur) ☒ Naturreservat/Naturvårdsområde enligt 7 kap. 4 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Kulturresevat enligt 7 kap. 9 § MB (SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Strandskyddsområde enligt 7 kap. 13-18 §§ MB ☐ Naturvårdsavtal enligt 7 kap. 3 § JB; Information; Riktlinjer naturvårdsverket; Skyddad natur) ☐ Stora opåverkade områden enligt 3 kap 2 § MB (ska redovisas i översiktsplan) ☐ Landskapsbildskyddsområde (Information; Skyddad natur) ☐ Riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv enligt 3 kap. 6 § MB (Skyddad natur) ☐ Riksintresse med hänsyn till natur- och kulturvärden enligt 4 kap. 2 § MB (Skyddad natur) ☐ Världsarv (Information) ☐ Biosfärsområden (Information; Skyddad natur)	
Beskrivning	I anslutning till planområdet finns Lejondals naturreservat, dess innehåll och sociala

	funktion beskrevs i tidigare punkt.	
Planens påverkan		
Beskriv planens påverkan på de ovan beskrivna sociala värdena.		
Beskrivning	<p>Under byggtiden kommer sprängningsarbete att utföras inom planområdet. Djurlivet och den rekreativa upplevelsen i naturreservatet kan potentiellt störas till följd av sprängningsarbetet.</p> <p>Långsiktigt kan höglagret ändra landskapsbilden. En landskapsutredning kommer tas fram som dessutom lägger fokus på fritid och rekreation kommer att utgöra underlaget för graden av påverkar avseende landskap, rekreation och fritidsintressen. Verksamheten kan medföra störningar i form av buller och ljusföroreningar, vilket kan påverka människors förutsättningar till rekreation i naturreservatet. Även lukt från tillverkningsindustrin kan störa rekreativa förutsättningar i naturreservatet.</p>	
Bedömning av påverkan		
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?		Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på sociala värden?		Ja
Kommentar	<i>Planområdets läge i direkt anslutning till Lejondals naturreservat, kan medföra en betydande risk för påverkan på sociala värden.</i>	
<p>Hänvisning till bilaga i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar: Hänvisning till Miljöbedömningsförordning (2017:966): §5, 11 § p 4, 12 § p 3m § 13</p> <p>Miljöaspekter i 6 kap. 11 § p 4 MB</p>		

Materiella värden	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till materiella värden.	
Beskriv förekomsten av materiella värden i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
<p>Naturresurser med högre förnyelseförmåga:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Skog (skogsbruk) ☐ Fiske (vilt och odling) ☐ Mark till rennäring ☐ Ängs- och betesmark (jordbruk) ☐ Vilda växter och djur (t.ex. bär och fisk) ☐ Energiresurser (t.ex. vattendrag, vind, sol) ☐ Färskvatten (ytvattenförekomster) 	<p>Naturresurser med ingen/låg förnyelseförmåga:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Åkermark (även plöjbar betesmark, jordbruk) ☐ Mineraler, bergarter, jordarter ☐ Energiresurser (t.ex. torv, kol) ☐ Färskvatten (grundvattenförekomster) ☒ Övriga geologiska resurser (t.ex. landformer, och fossil)
<p>Övriga materiella värden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Rekreation, idrott, friluftsliv och turism (större anläggningar) ☐ Energiförsörjning (t.ex. anläggningar för energiproduktion, elnät [stamnät, regionnät, lokalt elnät, transformator- och kopplingsstationer, utlandskopplingar], ledningsnät för fjärrvärme och fjärrkyla, gasledningsnät, drivmedelstationer för båt och bil) ☐ Hälso- och sjukvård (t.ex. sjukvård, apotek, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre) ☒ Information och kommunikation (t.ex. telefoni, internet, radiokommunikation) ☒ Vatten och avlopp (t.ex. reningsverk och ledningsnät för vatten- och avloppsvatten, reservoar, brandpost, tryckstegrings- och pumpstationer, tömningsstationer för båt) ☐ Renhållning (t.ex. deponier, återvinningscentraler och återvinningsstationer) ☐ Skydd och säkerhet (t.ex. domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll) ☒ Transporter (t.ex. bil-, järn-, gång- och cykelväg, flygplats, hållplatser och stationer, färjelägen, hamn, bro, omlastningspunkter, parkering för bil och cykel) 	
Beskrivning	<p>Landskapsbilden kan påverkas av det planerade höglagrets höjd på 30 m och huvudlagrets byggnadsvolym på cirka 65 000 kvadratmeter. Trafikkapaciteten kopplad till verksamheten beräknas öka både inom och i närheten av planområdet. Fortsättningsvis kan det öka bullernivåerna och ha en negativ inverkan på rekreationssupplevelsen i Lejondals naturreservat. Naturreservatet utgör en grundläggande funktion inom rekreation, idrott, friluftsliv och turism. Detta kan följaktligen influeras negativt av en etablering av tillverkningsindustri för mat samt lager- och logistikverksamhet.</p>
Beskriv förekomsten av skyddade och utpekade objekt eller områden som kan antas komma att påverkas av planen med avseende på det skyddade eller utpekade materiella värdet.	
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Miljöskyddsområde (7 kap. 19-20 §§ MB; Okänt om miljöskyddsområden förekommer) ☐ Vattenskyddsområde (7 kap. 21- 22 §§ MB; SFS 1998:1252; Skyddad natur) ☐ Jord- och skogsbruk (3 kap 4 § MB) ☐ Riksintresse för rennäring, yrkesfiske eller odling av akvatiska djur och växter (3 kap 5 § MB) 	

☐ Riksintresse för fyndigheter av ämnen eller material (3 kap 7 § MB) ☐ Riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering (3 kap 8 § MB) ☐ Riksintresse för totalförsvaret (3 kap 8 § MB)	
Beskrivning	Området ligger inom försvarets influensområde.
Planens påverkan	
Beskrivning	Ett utbyggt lager och logistikområde inom planområdet kan medföra negativ påverkan på materiella värden både inom och utanför planområdet.
Bedömning av påverkan	
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?	Ja
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på materiella värden?	Ja
Kommentar	<i>Planen kan medföra en betydande påverkan på materiella värden. Detta gäller främst rekreation, idrott, friluftsliv och turism. En utredning behövs för att klargöra detta.</i>
Hänvisning till Miljöbedömningsförordning (2017:966): §5, 11 § p 3 & 4, 12 § p 1 & 3 § 13 Miljöaspekter i 6 kap. 11 § p 4 MB	

Risker för människors hälsa eller för miljön	
I bedömningen ska särskilt platsens betydelse och känslighet beaktas, med särskild hänsyn till risker för människors hälsa eller för miljön.	
Beskriv risker för människors hälsa eller för miljön i de områden som kan antas komma att påverkas av planen.	
☒ Extrema naturhändelser (t.ex. stormar, höga vattenstånd, översvämning, ras och skred, torka, värmebölja, lavin, erosion, jordbävning, epidemier, extrem kyla) ☒ Olyckor (t.ex. farliga anläggningar, farligt gods, brand, trafikolycka inkl. tåg- och flygolycka) ☒ Verksamheter eller störningar som medför risk för omgivningen (t.ex. buller, vibrationer, ljus, lukt, damm, sot, luftföroreningar inklusive allergiframkallande ämnen, utsläpp till vatten, markföroreningar) ☐ Inomhusmiljö (t.ex. ljus, buller, fukt, temperatur, radon, strålning, elektromagnetiska fält) ☒ Vattenbrist, tele- eller elavbrott, fjärrvärmebortfall, IT-bortfall, transportstörning, drivmedelsbrist ☐ Klimatfaktorer (t.ex. lokalklimat, skuggning)	
Beskrivning	<p>Planområdet ligger i anslutning till Brunna logistikområde. Här finns olika företag och verksamheter inom b.la. industri, lager- och logistik samt handel. Inom en 100 m radie från planområdet ligger en golfklubb, ett företag som hyr ut maskiner och en modulhusleverantör. Avståndet till primär transportled för farligt gods är över 150 m, vilket kan medföra att en separat riskutredning behöver genomföras. Verksamheter som kan utgöra riskkällor finns 400 – 800 meter öster från del av Tång 2:5. Det handlar bland annat om verksamheter som hanterar industrigaser och som tillverkar näringslösning till sjukvården.</p> <p>Andra verksamheter som kan vara relevanta att nämna är ett företag som bedriver lager- och logistikverksamhet samt en vingrossist som är importör av alkohol. Tidigare utredningar har visat att verksamheter av typ lager och småskalig, inte uppfattas som störande. Det betyder att industri kan etableras på ett närmare avstånd, men att den förhöjda riskbilden ska beaktas vid etablering av verksamheter. Bland annat finns det två företag som hanterar något mer hälsofarliga ämnen. De två företagen är Fresenius Kabi som ligger ca 900 m från planområdet och Air Liquide som finns lokaliserat ca 1200 m från planområdet.</p> <p>För tillfället finns inga kända markföroreningar i området. Golfklubben i närheten behöver beakta aspekter såsom att slagriktning vid golfhålen sker norrut, bort från den planerade bebyggelsen. Området gränsar mot område av riksintresse, Lejondals naturreservat och totalförsvarets påverkansområde. Den kommande detaljplanen ska beakta detta och vara förenlig med 3,4 och 5 kap. MB. En riskutredning kan behöva att tas fram som samrådshandling, dialog med kommunens miljöavdelning och riskkonsult ska påbörjas i maj 2020.</p> <p>Ökade trafikflöden kan medföra fler utsläpp och avgaser inom området. En viss risk finns avseende bullerstörning från trafik, industri, militär verksamhet och tåktverksamhet finns. Dessa risker behöver tas i beaktning. Planområdet förväntas inte hantera farligt gods, men området gränsar till motortrafikleden E18 i söder, vilket</p>

	<p>är en primär transportled för farligt gods. Det finns eventuella planer på att området kommer att innehålla tankstationer (även fordonsgas) för bilar och lastbilar samt laddstationer för eldrivna fordon. Vidare behöver det göras en närmare bedömning om det finns risk för olyckor, buller, vattenbrist eller elavbrott inom planområdet. Kommande sprängningar under byggskedet kan till viss del torrlägga befintliga dammar inom planområdet, vilket berör vattensalamandrarnas levnadsmiljöer.</p> <p>Det behöver undersökas närmare om den planerade verksamhetens tillverkning av mat kan orsaka lukt inom naturreservatet. Tillverkning av mat inom livsmedelsindustri är en typ av vattenkrävande verksamhet. Det behöver ses över vilken typ av kyllösning som används för lager- och logistikområdet, för att undvika att potentiella risker för människor och miljö.</p>		
<p>Redogör för de miljö kvalitetsnormer som inte följs eller riskerar att inte följas i de områden som kan antas påverkas av planen.</p> <p>☐ Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft (SFS 2010:477; Information; Beslutade eller föreslagna åtgärdsprogram; Överskridanden av miljö kvalitetsnormerna 2014)</p> <p>☐ Miljö kvalitetsnorm för buller (SFS 2004:675; Åtgärdsprogram för omgivningsbuller; <i>Trafikverkets åtgärdsprogram enligt förordning om omgivningsbuller</i>)</p> <p>☐ Miljö kvalitetsnorm för kvantitativ status för grundvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassn.)</p> <p>☐ Miljö kvalitetsnorm för kemisk status för grundvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning)</p> <p>☒ Miljö kvalitetsnorm för ekologisk status för ytvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning)</p> <p>☒ Miljö kvalitetsnorm för kemisk status för ytvatten (SFS 2004:660; VISS, se statusklassning)</p> <p>☐ Miljö kvalitetsnormer för havsmiljö (SFS 2010:1341; HVMFS 2012:18; HVMFS 2012:18; statusklassning kommer att finnas i åtgärdsprogram för havsmiljön som fastställs 2016.)</p>			
Beskrivning	<p>Nordväst om fastigheterna ligger Lejondalsjön. Cirka 1000 meter söder om fastigheterna finns Lillsjön- Örnässjön naturreservat. Ytvattnet rinner från Örnässjön till Lillsjön och vidare till Brofjärden som är slutrecipient. Enligt VISS (Vatteninformationssystem Sverige) är Örnässjön övergödd på grund av näringsämnen.</p>		
Planens påverkan			
Beskrivning	<p>Dagvattnet behöver tas om hand om inom planområdet genom dagvattendammar, svackdiken eller liknande lösningar samt eventuellt med konventionella dagvattenledningar. Detta för att inte påverka recipienten Mälaren och slutligen grundvattnet. Planområdets dagvatten väntas rinna öster ut mot Mälaren.</p>		
Bedömning av påverkan			
Kan planen antas medföra risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> risker för människors hälsa eller för miljön?		Ja	
Kommentar	<p><i>Vi kan anta betydande risker för människors hälsa eller för miljön eftersom området ligger i närheten till industriverksamhet som kan vara farligt för människor och miljön. Logistikverksamhet medför hårdgjorda ytor för parkering, trafik och bebyggelse.</i></p>		

	<i>Dagvattenhanteringen och dess påverkan på slutrecipienterna behöver studeras vidare i kommande dagvattenutredningar. Det behöver undersökas om olyckor kan ske inom planområdet, vilket kan påverka människors hälsa.</i>
Hänvisning till Miljöbedömningsförordning (2017:966): §5, 11 § p 4-7, 12 § p 1, 3 § 13	
Miljöaspekter i 6 kap. 11 § p 4 MB	

Sammanvägd bedömning		
Särskilda bestämmelser		
Gäller undantag från att genomföra miljöbedömning?		Nej
Gäller krav på att genomföra miljöbedömning?		Nej
Betydande miljöpåverkan		
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på kulturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på naturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på sociala värden?	Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> påverkan på materiella värden?	Ja	
Kan planen antas medföra <i>betydande</i> risker för människors hälsa eller för miljön?	Ja	
Bedömning	Bedömningen är att det finns betydande risker för påverkan av planen inom alla området.	
Påverkans totaleffekt		
Kan planen antas medföra påverkan på kulturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på naturvärden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på sociala värden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på materiella värden?	Ja	
Kan planen antas medföra påverkan på risker för människors hälsa eller för miljön?	Ja	
Bedömning	Detaljplanen kan antas ha en betydande påverkan på samtliga undersökningsområdena i miljöbedömningen. Såväl kultur- som naturvärden riskerar en betydande påverkan liksom för materiella- och sociala värden. Det finns också en betydande risk för människors hälsa och miljön. Detaljplanen är särskilt känslig då	

	den ligger bredvid Lejondals naturreservat som har höga värden inom natur- och kulturvärden samt har höga materiella- och sociala värden. Detaljplanen ligger också i anslutning till Brunna logistikområde där redan riskfyllda verksamheter finns som kan generera olyckor. En stor etablering som detta med väldiga byggnadskroppar med delar som är höga på uppåt 30 meter utgör även de risk för betydande påverkan på kulturmiljön samt risker för miljön tex för skyfall och grönkilskopplingar.
Är det fortfarande oklart om planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan bör omfattningen av planens påverkan fastställas som stöd för det slutliga ställningstagandet.	
Kan möjliga effekter till följd av planen föranleda att allmänhetens behov av information är betydande?	
Beskrivning	Allmänheten kommer få information genom den allmänna vägen som är brukligt inom planprocessen men ej på betydande nivå.
Planens karaktäristiska egenskaper måste beaktas, särskilt planens omfattning.	
Beskrivning	Planen är mycket omfattande och kommer skapa stora byggnadskroppar och stora ytor hårdgjord yta samt en verksamhet som kan påverka sin omgivning, framförallt genom ett ökat antal trafikrörelser.
Planens karaktäristiska egenskaper ska beaktas, särskilt planens förening med andra planer?	
Beskrivning	<p>ÖP 2010 - Översiktsplanen för Upplands-Bro Kommun blev antagen 2011. Enligt mark- och vattenanvändningskartan är fastigheterna utpekade och markerade som befintlig golfbana och nytt verksamhetsområde i anslutning till tätortsbebyggelse. Det finns en grön koppling mellan Lejondals- och Örnässjöns naturreservat som angränsar Örnäs 1:22. Området ligger inom totalförsvarets påverkansområde och angränsar naturreservat.</p> <p>Översiktsplanen belyser hur viktigt det är med förtätning av nya och befintliga industriområden samt skapa kompletterande ytor längs E18. Detta för att locka näringslivet och offentliga verksamheter att etablera sig i kommunen. Kommunen vill öka sysselsättningsgraden. Befintliga och kommande verksamhetsområden ska skapas i första hand i anslutning till trafikplatserna Bro och Brunna vid E18. Förslaget ligger i linje med inriktningen i kommunens översiktsplan på den punkten. Dock går den emot kommunens översiktsplan på en annan punkt då planförslaget innebär att ett område som tidigare pekats ut som för rekreatiönsändamål tas i anspråk för att ställas till industriområde. En konsekvens av en kommande detaljplan är också att tätortsavgränsningen bör justeras i kommande FÖP Kungsängen då planområdet ligger utanför tätort idag, då principiellt även hänsyn måste tas till landsbygdsplanen eftersom planområdet idag ligger utanför tätort.</p>

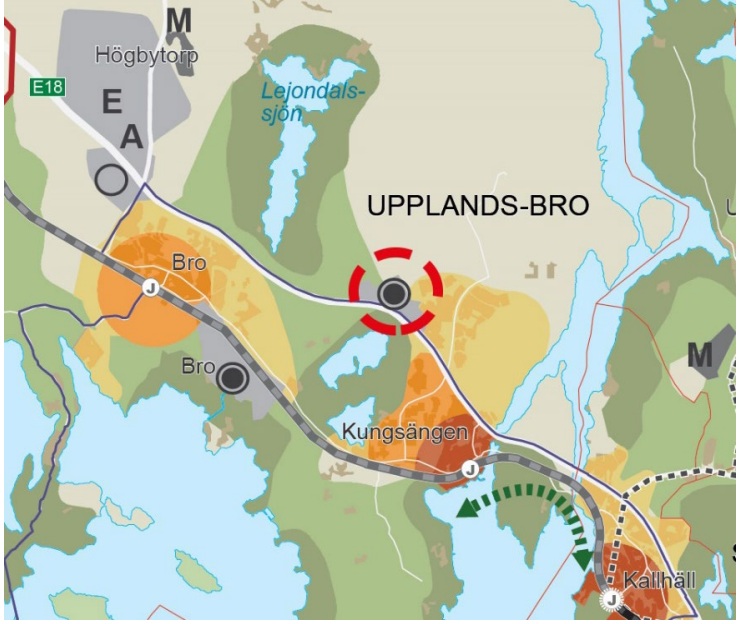
(Bild – Tätortsavgränsning, planområdet inringat i rött, ÖP 2010)

I FÖP landsbygd från 2016 utnämns en ny planeringsinriktning för tätorterna där kommunens utbyggnad ska i första hand ske i eller i anslutning till tätorterna Bro och Kungsängen. Detta för att främja ett effektivt utnyttjande av infrastruktur och såväl offentlig som kommersiell och annan service. Således ligger planförslaget inom FÖPs landsbygds riktlinjer för utveckling.

Kommunen är i grunden positiv till byggande på landsbygden. Kommunen prioriterar bebyggelseutveckling i stråk med anslutning till kommunalt vatten och avlopp och som är försedda med kollektivtrafik.

Samtidigt ska kommunen värna grönområden och rekreationsområden genom att kommunen vill fortsätta att vara en grön och hållbar kommun genom att värna och medverka till att utveckla värdefulla natur- och kulturmiljöer samt frilufts- och rekreationsområden. Således blir skyddandet av Lejondalsnaturreservat en viktig del av planarbetet.

Det är svårt att se i RUFSS 2050 om området är utpekat för logistik eller inte. Troligtvis är planområdet inte utpekat för logistik eftersom RUFSS 2050 ska ta hänsyn till kommunernas översiktsplan och området är inte utpekat i ÖP för lager och logistik.

	 <p>(Bild: Fastigheterna markerade i ringen, plankarta, RUF5 2050).</p>
<p>I vilken utsträckning har planen betydelse för andra planers miljöpåverkan?</p>	
<p>Beskrivning</p>	<p>Det föreligger en risk att planen kommer öka antalet trafikrörelser i området kraftigt vilket kan påverka andra planer negativt när det kommer till trafikrelaterade frågor. Det föreligger också en risk att planen kan påverka bevarande planer för Lejondalsnaturreservat.</p>
<p>I vilken utsträckning har planen betydelse för genomförande av gemenskapens miljölagstiftning?</p>	
<p>Beskrivning</p>	<p>Närmsta Natura 2000-område utgörs av Broängarna som ligger söder om Bro. Planområdet har ingen avrinning mot ett Natura 2000-område vilket inte borde påverka något Natura 2000-område.</p>
<p>Motiverat ställningstagande</p>	
<p>Kommunen menar i denna undersökning av betydande miljöpåverkan att planens påverkan är betydande inom samtliga området och därför ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram i samband med planarbetet.</p>	
<p>Hänvisning till Miljöbedömningsförordning (2017:966): §5, § 12 p 1-2, § 13 p 1</p>	

Hantering

Undersökningen om miljöpåverkan har genomförts av kommunens sakkunniga tjänstemän utifrån tillgängligt kunskapsunderlag. Följande tjänstemän har varit delaktiga under arbetet:

Jonas Levin, planarkitekt

Viktoria Söderman, Planarkitekt
Ulrica Flemström, Planarkitekt
Åsa Bergström, Miljöchef
Johan Björklind Möllegård, Kommunekolog

Vid bedömningen av om genomförandet av en detaljplan ska antas medföra en betydande miljöpåverkan ska kommunen samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, i enlighet med 6 kap § 6 MB. Om kommunen redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras behöver samråd om undersökningen inte ske. Samråd har genomförts med [här skrivs vilka myndigheter som har givits tillfälle att yttra sig, datum för detta tillfälle, samt vad dessa myndigheter har yttrat].

Kommunens bedömning i frågan om en detaljplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska, enligt 6 kap 7 § MB avgöras i ett särskilt beslut samt göras tillgängligt för allmänheten. Beslut om planen bedöms medföra betydande miljöpåverkan har tagits av Kommunstyrelsen med stöd av 6 kap § 7 miljöbalken 2020-03-03. Handlingen finns tillgänglig för allmänheten på kommunens webbsida samt i kommunhuset och Brohuset under samrådet för detaljplanen.

Referenser

Boverket (2006). Miljöbedömningar för planer enligt plan- och bygglagen – en vägledning. Boverket.

Boverket (2018) Kunskapsbanken, Miljöbedömningar. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/miljobedomningar/>

Miljöbedömningsförordning (2017:966)

Kulturmiljölagen (1988:950) (SFS 2014:694)

Jordabalk (1970:994) (SFS 2015:419)

Miljöbalken (1998:808) (SFS 2018:1427)

Naturvårdsverket (2009). Handbok med allmänna råd om miljöbedömning av planer och program. Utgåva 1. Naturvårdsverket.

NFS 2009:1. Naturvårdsverkets allmänna råd om miljöbedömningar av planer och program [till 6 kap. miljöbalken samt förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar]. Naturvårdsverkets författningssamling.

Plan- och bygglagen (2010:900) (SFS 2018:1370)

Proposition 2003/04:116